

Verslag hoorzitting

Op 22 juli 2015 vond de hoorzitting plaats voor de bezwaarschriften tegen de plaatsing van de muntjaks en mazama's op tabel 3, tegen het konijn op tabel 1 en tegen het niet in behandeling nemen van de aanvraag voor plaatsing van de Grootoorspringmuis op de positieflijst.

Bezwaarschriften worden behandeld door de juristen van het Ministerie van Economische Zaken. Deze juristen zijn ondergebracht bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Bij de hoorzitting was dan ook de behandelend jurist van RvO aanwezig, net als het hoofd van de afdeling Juridische Zaken van RvO. Verder waren er twee medewerkers van de beleidsafdeling van EZ aanwezig en er was een toehoorder van het expertisecentrum voor Europees Recht (de bezwaren zijn geheel gebaseerd op Europese regelgeving en dat is nu niet echt een onderdeel waarin de juristen van EZ uitblinken).

Voor het PVH waren naast ondergetekende (jurist) ook twee experts aanwezig, Dit waren de heer Pierreco Eyma die het muntjakonderzoek in Nederland heeft uitgevoerd en de heer Fred van der Kolk met een zeer uitgebreide en diepgaande expertise op het gebied van konijnen.

De hoorzitting werd geopend en de jurist van RvO stelde voor om per bezwaarschrift haar vragen te behandelen. Echter, ik had een zeer uitgebreide pleitnota voorbereid met daarbij ingepland tijd voor de verhandelingen van onze experts. Ik heb dan ook aangegeven deze pleitnota voor te willen dragen. Dit kan eigenlijk niet geweigerd worden en dus konden we uitgebreid het woord voeren.

In de pleitnota zijn kort weergegeven de volgende opmerkingen genoemd:

1. De positieflijst vormt een inbreuk op het vrije verkeer van goederen die alleen is toegestaan als de lidstaat bewijst dat het niveau van leven, gezondheid en welzijn van dieren niet kan worden gewaarborgd op het gewenste niveau met een minder ingrijpende maatregel. De bewijslast ligt bij de overheid en deze dient de houderijsituatie in Nederland daarbij als maatstaf te gebruiken. Daarbij moet het risico reëel zijn (dus aannemelijk zijn dat het zich in de praktijk voordoet) en per soort worden aangetoond.
2. Specifiek voor de Muntjak is het volgende aangevoerd:
  - a. De beoordeling is vrijwel geheel gebaseerd op gegevens over de Muntiacus reevesi terwijl juist die soort niet beoordeeld is voor plaatsing op de positieflijst. Waar het genoemde onderzoek betrekking had op de Muntiacus muntjak heeft dit geen rol gespeeld bij de beoordeling van de soorten en de beantwoording van de vraag op welke tabel de soort geplaatst moest worden. Er is dus geen sprake van een beoordeling per soort zoals de Europese regelgeving en jurisprudentie voorschrijven. Sterker nog, de beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van gegevens over een andere soort.
  - b. De onderzoeken hebben geen van allen betrekking op het houden van de beoordeelde soorten. De onderzoeken gingen om gedrag in het wild, al dan niet in een omgeving die beschermd was maar waarin de menselijke bemoeienis met de dieren minimaal was omdat het wel ging om onderzoek naar gedrag in de natuur. In de situaties waar het niet ging om het gedrag in het wild, ging het om handelen in het kader van beheer en schadebestrijding.
  - c. Gedrag is verkeerd gekwalificeerd, zo is bijvoorbeeld de opmerking dat muntjaks over een afscheiding van 1.20m kunnen springen gebruikt als voorbeeld uit de houderij en aangezien als poging om te ontsnappen terwijl het juist ging om een van horen zeggen opmerking over in het wild levende dieren die over een afrastering zouden zijn gesprongen van een gebied waartoe ze geen toegang mochten krijgen in het kader van beheer en schadebestrijding.
  - d. Opmerkingen over opvang van dieren zijn wel gebruikt maar niet beschreven en onderbouwd waardoor er geen link is te leggen met de Nederlandse houderij.
  - e. De gegevens over de Nederlandse houderij, waarover de Staatssecretaris beschikt en die ook in de onderzoeksbeschrijving zijn genoemd, zijn niet gebruikt. Het gaat daarbij om gegevens die door dierentuinen moeten worden bijgehouden waarin ook staat als dieren geneeskundige behandeling hebben ondergaan en waarvoor dat was (artikel 4.9, lid 1, onder g van het Besluit houders van dieren).

- f. Uit onderzoek van de PVH zelf blijkt dat de dieren heel goed op een hoog welzijnsniveau kunnen worden gehouden en dat dat ook de feitelijke situatie in Nederland is. De dieren worden door een beperkt aantal specialistische houders op zeer hoog welzijnsniveau gehouden. De resultaten van het onderzoek zijn deskundig en uitgebreid toegelicht door de heer Eyma.
  - g. De soort dient van tabel 3 te worden verwijderd
3. Specifiek voor de Mazama's is het volgende opgemerkt:
- a. Het overgrote deel van de beoordeling is gebaseerd op algemene opmerkingen over herten en grazers en is dus niet op het vereiste soortniveau. Overigens staan andere herten en grazers gewoon op tabel 1 en kan de informatie dan ook op geen enkele wijze leiden tot plaatsing op tabel 3.
  - b. onderzoek dat wel betrekking had op een tweetal soorten mazama's leidt op geen enkele wijze tot de conclusie dat deze dieren dermate stressgevoelig zijn of onderling vechten dat zij niet op een hoog niveau van welzijn kunnen worden gehouden
  - c. de soort dient van tabel 3 te worden verwijderd
4. Voor de Grootoorspringmuis is het volgende opgemerkt:
- a. De PVH heeft bij de aanvraag voor plaatsing op de positieflijst alle documenten die zij onder zich heeft, overgelegd. Daarmee heeft zij aan haar verplichtingen conform de Europese regelgeving voldaan.
  - b. In de Europese regelgeving en jurisprudentie is zeer helder aangegeven dat de bewijslast en de onderzoeksplicht bij de lidstaat ligt. Van de aanvrager mogen geen bewijzen worden verlangd dat een soort te houden is en evenmin behoeft de aanvrager aan te tonen dat de soort in Nederland wordt of zal worden gehouden.
  - c. De aanvraag is derhalve ten onrechte niet in behandeling genomen
5. Voor het konijn is het volgende opgemerkt:
- a. Dit is de enige soort waarbij onderzoek naar de Nederlandse houderij, in de vorm van huisdier bij particulieren thuis¹ en dan met name "voor de kinderen" heeft plaatsgevonden
  - b. Uit dit onderzoek is zonder enige ruimte voor interpretatie komen vast te staan dat in de voornoemde Nederlandse houderij het leven, de gezondheid en het welzijn van het konijn zeer sterk in gevaar is.
  - c. Gebleken is dat de oorzaken daarvoor voor een deel bij de kennis van de houder ligt maar dat het konijn zelf een zeer lastig te houden soort is door gevoeligheid voor stress, voeding en pijn. De problemen die zich specifiek bij konijnen voordoen zijn uitgebreid en deskundig toegelicht door de heer van der Kolk.
  - d. Het is absoluut noodzakelijk houderijvoorschriften vast te stellen omdat de Nederlands particuliere huisdierhouder niet bereid blijkt om de houderijomstandigheden op eigen initiatief te verbeteren.
  - e. De soort dient derhalve op tabel 2 te worden geplaatst.

Na de pleitnota en de verklaringen van de deskundigen volgde het meest opmerkelijke deel van de hoorzitting. De jurist van RvO kwam met een aantal zeer ongepaste opmerkingen en vragen.

1. De eerste vraag was of er niet akkoord kon worden gegaan met het, als alle overige dieren waren beoordeeld, nog eens kijken naar de plaatsing van het konijn op tabel 1. Dit voorstel was om meerdere redenen onacceptabel. In de eerste plaats wordt daarmee het bezwaar niet serieus genomen. Ten tweede volgt er dan geen beslissing op het bezwaar en kan er geen beroep worden ingesteld bij de rechter. Ten derde is de ervaring met EZ/RvO dat afspraken echt niet worden nagekomen en als laatste, maar eigenlijk als eerste, wordt de situatie waarin het konijn nu verkeerd, niet serieus genomen. Ik wil benadrukken dat dit vooralsnog de eerste soort is waarbij uit wetenschappelijk onderzoek naar de Nederlandse particuliere huisdierhouderij is gebleken dat hij onder zeer slechte omstandigheden wordt gehouden!
2. Na dit toch al schokkende voorstel, dat resoluut is afgewezen, volgde zo mogelijk een nog schokkender opmerking: waarom was plaatsing op tabel 2 zo belangrijk? Het maakt toch niet uit of een soort op tabel 1 of 2 staat, er zijn toch geen houderijvoorschriften. Pardon??? Is de hele tabel 2 een farce? Een soort zoethoudertje voor alle betrokken partijen? Is de

---

¹ Het gaat hier niet om konijnen die worden gehouden voor tentoonstellings(fok)doeleinden, dat is een ander type houderij

Staatssecretaris dan helemaal niet van plan om ooit houderijvoorschriften vast te stellen? Ik viel haast van mijn stoel van verbazing. Dit was niet alleen een ongelooflijke belediging voor het PVH, na alle gedane moeite, maar het zal zeker een belediging zijn voor alle partijen. Door ons is aangegeven dat de houderijvoorschriften er in juni al hadden moeten zijn en dat ook hier de Staatssecretaris weer in verzuim is.

3. Het was echter nog niet afgelopen met de vreselijkheden. De jurist vroeg één en ander ten aanzien van de termijn voor het besluit op de bezwaarschriften. Namens de PVH is opgemerkt dat de Staatssecretaris al in gebreke was gesteld omdat de termijn voor het nemen van een besluit al was verlopen. (een ingebrekestelling, zoals we hebben gedaan, betekent dat de staatssecretaris voor iedere dag dat ze te laat is 20 tot 40 euro boete moet betalen). Een snel besluit lag derhalve in de rede. De jurist van RvO merkte hierbij zeer ongepast op dat er binnen een uur een ongemotiveerd besluit kon liggen (het nemen van een ongemotiveerd besluit is zo ongeveer een doodzonde in juristenland). Nu begaf de jurist van RvO zich toch wel op erg dun ijs, en dan moet daarbij worden opgemerkt dat alles op band werd opgenomen, hetgeen ondergetekende nog wel even heeft benadrukt bij de jurist.
4. De jurist vroeg daarop gehaast of een besluit binnen vier weken acceptabel zou zijn. Dat voorstel hebben we geaccepteerd maar wel met de benadrukking dat de ingebrekestelling dan gewoon die vier weken zou doorlopen. Daarop volgde het laatste oneerbare voorstel van RvO namelijk om de ingebrekestelling in te trekken. Ik dacht het niet, en dat was dus ook bij navraag het antwoord van de PVH. De ingebrekestelling wordt niet ingetrokken en RvO zal gewoon de boete moeten betalen.

Het was een enerverende ochtend en ik heb echt wel even moeten bijkomen van alle tergende opmerkingen van de kant van EZ/RvO. Ik wist al dat ze de Europese regels met voeten traden, maar dat ze met zulke vreselijke oneerbare voorstellen en onvoorstelbare vragen zouden komen, daar schrok ik van. Ik mag hopen dat ze gaan beseffen dat ze zich echt aan alle regels moeten gaan houden, zowel die van het Nederlandse bestuursrecht als van het Europese recht.

Mr. E. (Erna) Philippi-Gho

Natuur en Recht, bureau voor educatie en advies

www.natuurenrecht.nl